

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-ter 1.
Egyes számok kaphatók: a dohányboltokban.

A társadalom föltámadása.

Irta: Dr. PROHÁSKA OTTOKÁR.

A husvét a föltámadásnak s a megdicsőült életnek ünnepe; ünnep, mely hirdeti, hogy a halál nem cél, nem vég s hogy a létnek s az életnek titka és célja a megdicsőülés. A kifordított sirkövéből áll a megdicsőült Krisztus s mondja: „én vagyok az élet, ti vagytok a sirások; én élni, ti ölni; én életetni, ti temetni tudtok.“ Valóban úgy is van. Az ember ölni, egyéni s társadalmi életet folytatni s mérgezni igen jól tud; de élni s éledni s megdicsőülni nem tud; gravitál a romlásba, s megtanult hódolni a pusztulásnak. A halál s a romlás úgy mutatkozik be neki, mint egy toladó, de impozáns hatalom, melylyel szemben ő olyan, mint a madár a csörgőkiglyó rémesen villámzó szemei előtt; meghódol neki bambán, de magát az igézetből felszabadítani s az ellenséges hatalmat megtörni nem képes. Annyira nem ért az élethez, hogy nemcsak az egyéni életet fonnyasztja, hanem a nagy emberiségnak, a társadalomnak életét is sorvasztja s föléledését, vagy újjászületését lehetetlenné teszi.

Állítsuk a nagy, sirásot e, dicsőséges

sirhoz! Lépjen ide, a XX. század emberisége Krisztusnak üres sírához; hajtsa az ellentétek töviskoszorujától elkínzott fejét ez üregbe; pihentesse a romlás fekélyeivel elborított testét e kifordított sirköre; meressze bágyadt szeméit a kenetnek föltjaira, a szemetté szóródott álóéra, a sír körül heverő pajzsokra s tovább az ut szélén hervadó virágvasárnapi palma-s olajfaágakra s értse meg, hogy az ember temetni tud, éleszteni saját erejéből nem tud; értse meg, hogy győzelmesen élni, halál, romlás, rothadás, pusztulás ellen érvényesülni úgy az egyes ember, mint a társadalom emberi erővel nem képes; ha élni akar, ha az emberiségbe lelket verni s a társadalmat felvirágoztatni akarja, akkor ne merőn emberi, hanem isteni életet kérjen és szerezzen!

Az ember s az emberiség a nagy sirásó; műveihez s törekvéseihez lélek s élet nem tapad. Sirásó az a vergődő, filozofiai szisztemákat sorba, gyors egymásutánban temető ész; gyöngye, bágyadt, tehetetlen elem a külsőségeken dolgozó emberi érzés, akárcsak az ellánó olaj, elégtelen s az emberi szívüket megnyugtálni nem képes az a filantropia, mely jó lakásokat épít s biztosításokat eszközöl, de az emberiség

örök vágyait nem érti, akár csak az a szemetté szóródott álóé; az emberi erő, mely a haladása pálmáit lengeti s a munka hódító hadjárata után a jövődombeli nemzedéket az örök békének olajfaágaival készülni koszoruzni, csak hervadt lelkeket ámit el s fényesen bizonyítja, hogy nem ért az élethez s nem bír az étellel sem problémáival, sem biztatóbb jövőt nyitó praxissával.

Életet, egyedít úgy, mint társadalmi, csak az isteni élet erejében lehet teremteni. Az isteni élet az Isten országa az egyesek lelkében s az Isten országa, mint a szociális igazságosság érvényesülése s a társadalomnak igazabb, méltányosabb, nemesebb, nagylelkűbb szervezése a nagy emberiségben. Minden Isten-országnak; minden társadalmi megújodásnak, föléledésnek, újjászületésnek magya a krisztusi életet élő ember. Az Isten-országot a nagy társadalomban is az istenes ember fogja kialakítani. Enélkül hiába való minden reform és filozofálás; hiábavaló a társadalmi intézményeknek s szervezéseknek hoszu sora; aki a társadalmat akarja újjászülni, vagy megváltani, az ujjítsa meg s váltssa meg az embert az ő egyéni, erkölcsi, belső világában.

Husvét reggelén.

Hol eddig hívek gyásza ült,
Sugáros hajnal földerült,
Alleluját zeng énekünk:
Feltámadt Krisztus légy velünk!

E kis családot el ne hagyd,
Aldó vezére légy magad,
Bocsásd meg bűnét hogyha volt
S kezdeddel védeve átkarold!

Hír, nagy vagyon, hitünetetés
Hívó szívének mind kevés.
Egyet kíván: a jók javát,
Kegyelmed égi harmatát;

Élni Tebenned, Altalad
S míg életutján áthabád,
Szeretni Teged Istenünk!
Feltámadt Krisztus légy velünk!

SZEMEÉR FERENC.

Bolond beszéd.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Irta: Tigrámó.

Demokritus mikor megszületett — azonnal elnevelte magát; ezért egész életében bölcsnek tartották. Ellenkezőleg Heraklitosz mikor megszületett — azonnal sírni kezdett; ezért nem is vitte sokra — csak poeta lett belőle. Köfünkben már nem becsülik meg a poetát — házafi Veray Jánost egyenesen bolondnak tartották. Hogy az ember bölcs legyen — ahhoz tehát nem kell más, minthogy Demokritus példájára mindig nevéssen. Nagyképűsködő emberek, kik magukat nagyon okosoknak tartják, azt mondják, hogy aki mindig névet az bolond: Ne higgyék el. A dolog ellenkezőleg áll — csakis az okos ember tud nevetni. Az a legnagyobb bolondság az okosak részéről, ha nem nevetnek csupán azért, mert az nem illik, vagy hogy okosoknak látszanak. Ezek nem tudják azt, hogy a látszat csal. Az még igazi bolondság, hogy az okoshoz nem illik a nevetés. En sok millió borju közül egyet sem láttam, ki elnevette volna magát — tehát a

borjuk a legokosabbak. Már akkor inkább tegyük kagacó bolondok, mint illetendő borjuk.

Ne higgyék el azt, hogy a bolondok mindig bolondok azért — mert ők bolondok; sőt ellenkezőleg akkor lennének bolondok; ha nem volnának bolondok. Hihetetlen ugyan, de mégis valóság, hogy úgy az állam, mint a társadalom sokkal előzekenyebb a bolondok, mint az okosak iránt. Ha ugyanis sok bolond összejön és egy kis bolondszerecsével közismertté lesz bolondságuk — ami az igazi bolondoknál majdnem bizonyos — akkor építenek nekik bolondokházát. Hány és hány okos és bölcs ember jár közöltünk — de azt még nem hallotta senki, hogy számukra bölcsokházát építettek volna.

Mennyit, de mennyit kell egy okos embernek beszélni, hogy elhiggyék róla, hogy okos. Es a bolondnak? ... Annak csak hallgatni kell és már elhiszik róla, hogy okos.

A bölcsök köve már sok embert bolonddá tett; a bolondok köve (pokolkő) sok okos embernek hasznára volt.

„Az okos enged.“ Az okosak azt hiszik, hogy ez bölcs életelv — pedig nem más, mint briliáns bolondság. Ez az elv ugyanis a gyakorlati életben utat nyit a bolondoknak, kik mindig

ELSŐ SZENT ALDOZÁSI EMLÉKKÉPEK VALAMINT MINDENMŰ SZENT KÉPECSKÉK

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legszöbb kivitelben, magyar, német vagy tót szöveggel a legjutányosabb árban kaphatók BUZÁROVITS GUSZTÁV könyvkereskedésében Esztergomban.
Mutatvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Mal. lapunk: 8 oldal.

A Krisztustól elfordult modern szociális mozgalmak nagyrészt sarkokkal, álóval, olajjal, néptüntetések palmaágaival, reformokkal, intézményekkel majoritásokkal, szóval külsőségekkel dolgoznak s elhanyagolják, vagy ignorálják az eszményi, erkölcsi világnak croit. A világ célja nekik a jólét; az erkölcs merő ideológia, tartalom s erő nélkül önmagában; változó kategória. Nem az erkölcsi megújodást sürgetik; harcra, önfegyelmzésre, tisztaságra, türelemre, takarékosagra, alázatra, igénytelenségre nem nevelnek. Az egyén nekik csak funkció; s műfianek kontár- vagy remek-műve. A millió gyurja a testet az nyomkod belénk lelket.

Igy nem lehet embert nevelni s társadalmakat életre támasztani! Igy csak új meg új sorokból beszélhetünk, melyek a romlás sirjai; fölöttük nem vezet el soha a boldogulás hidja.

Emberré teremtetek; embert állítsatok bele az erkölcsi fejlődés tavaszába! Törvények nem teremtenek erős, szociális alakulást ha az egyeseknek nincsenek ideális céljaik; valamint hogy ami főbajunk nem a társadalmi hitnek, az odaadásnak hanem a társadalmi szervezkedés hiánya, hiánya. Ehelyett vagy azt mondogatják: gazdagodjatok meg s megjavultok, vagy azt: dolgozzatok és boldogok lesztek, sőt azt is, hogy: legyenek önzők s érvényesültek. De a történelem a népek életének más tényezőire is mutat, erkölcsi elvekre, a szívnek inspirációira a szellemi világnak ideális motivumaira. Az önzéssel szemben a nagylelkűsége appofál, a gazdagodással szemben a szeretetet.

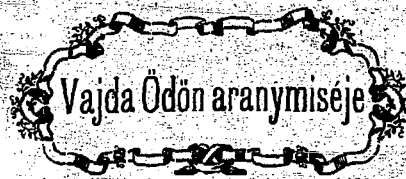
Vágyaink a materiális jóléten túl ideális javakra törnek. Van boldogság s megnyugvás igénytelenségben, egyszerűségben, sőt keresztben s áldozatban is. Az ideális világ a maga hősiességével, szenved-

déseivel s áldozataival, vértanui hitével s bizalmával örökkévaló. Ezeket hátrébe szorítani vak, elfogult kishitűség; ignorálása az emberi lélek szenvedélyeinek és páthoszának.

Az odaadás s az áldozat mindig ideális boldogság is lesz.

A megdicsőült Krisztus is megtartotta testében sebhelyeit: A föltámadás aranyos, napsugaras reggelén a föltámadt úr Jézus bizonyára édes vágygyal gondolt a Kálvária homályára és fájalmára. S ez a krisztusi példa önmagában program; hősiesség, lángoló, epikai vonások mindig lesznek az emberi lelken. Semminemű kulturális haladás, semminemű anyagi fölvirágzás nem fogja azokat onnan kiirtani. Lesz mindig áldozat és odaadás szeretetből s nők lesznek; addig bűnért szenvedő szentek is lesznek! Míg önzés s alávalóság lesz, addig áldozat és keret is lesz!

A keresztény, erkölcsi világnak föllelésétől várjuk mi a társadalom újjászülését, Teltségek erkölcsössel a lelkeket; hasátok át a bűn utálatával a szíveket; az erkölcsi élet tartalma majd kitölti az intézményeket erővel s biztosítja fejlődésüket. A történelmi materializmusnak apró rongyokból összevert zászlójával szemben tűz-zetek ki az erkölcsi világ fölséges s mégis közönséges, mert mindenkinek való elveinek zászlaját s megmentitek az emberek életkedvét, fantáziáját, kedélyét hitét, kiemeltek őket a cáttalanságnak s a jelentéktelenségnek lapályából, s az örök elvektől s az erkölcsi motívumoktól, hordozva szívesen szolgálnak közönként, dolgoznak szí. István országán, mert bizonyosan tudják, hogy az győz, akit Isten vezet.

Kegyelés szép ünnep színhelye most husvét napján az Ósbakony középpontja — Zirc. Vajda Ödön zirci apát mutatja be aranymiséjét az Urnak báró Hornig Károly veszprémi püspök mauduktorsága mellett.

Legelsőnek a koronás király lépett az ünneplők közé, midőn Vajda Ödön zirci apát urat a főrendiházi tagsággal tisztelte meg, az ünnepeket nagy, nemzetlakító, félszázados munkásságának elismeréséül.

De ünneplik ezután rendi testvérei és fiai, akik legközelebb állanak szívéhez. Jól tudják a ciszterciák, mi és ki nekik Vajda Ödön. Mióta a rend apái székébe került, attól fogva soha nem ismert nyugalmat, fáradt, munkálkodik, egyedül rendje javára, jövő boldogulására. Hány-szor szomorodott el, fájalmás események történtén, hány-szor-örvendezett, ha rendi dicsőségéről, nemes eredményről tudott beszámolni a rendtársaknak évenkénti látogatása és a rendi káptalan alkalmával.

De ünneplik Vajda Ödön apát urat egykori tanítványai is, akiknek száma 1543. Ma már sokkal elköltöztek e földi hazából; de élnek azért többen, akik most szeretettel, hálával sietnek a zirci apátur köszöntésére. E tanítványok mindenkor nagy szeretettel beszélnek róla. Emlegetik szeretetteljes bánásmódját, okos tapintatát, szigorát, melyet azonban atyai jó szíve mindenkor tudott enyhíteni. De mégis talán többen és jobban emlegetik hazafias, vallásos nevelését, lángoló előadásait. Könnyek gyűltek tanár és tanítvány szemébe, mikor az elnyomott, szenvedő hazának a történelmét tárta fel. A nemzeti függetlenség, szabadság, alkotmány aranycseppjeit hintette,

előbbre jutnak csak azért, mert az okos enged nekik. Az okosság mondja tehát, hogy inkább legyünk bolondok addig, míg elég okosak vagyunk hozzá; ... mert előjön majd az idő, midőn szívesen lennénk már bolondok — de késő lesz — mert nem leszünk hozzá elég okosak.

A bolond csak azt szereti, ami neki kelleme; az okos ellenkezőleg azt keresi, ami kellemetlen. Melyik tehát a bölcsőbb? Az okosak erre azt mondják, hogy ez bolondság; hiába — mégis úgy van. Ime az okosak azt mondják: „az igazság bűlik” — ez tagadhatatlan és mégis mindig az okosak pszicháját azt a kellemetlen dologot. A bolond sokkal bölcsőbb, semhogy ily bolondságot elkövetne.

Az okosak lenézéssel mondják a bolondoknak: „bolond lyukból, bolond szél fű”. Ez annyira köznap, annyira természetes, hogy az okosak ebben már közakarattal megnyugodtak. De azt még senki se hallotta közlünk, hogy: „okos lyukból, okos szél fű” ... ez természetes is — mert ilyen egyáltalában nincs; ebben meg a bolondok nyugodtak meg közakarattal.

A boldogságot, megelégedést hiába keresed az okosak társaságában; azok nem tudnak vele élni, önmaguk tűzik el. Minden bolond meg van

elégedve a maga fakardjával, örül tarka csörgő-sípkájának, melyet nem adna oda a dalai láma süvegeért. Kérdezd meg az okosakat, meg vannak-e elégedve sorsukkal? Nincsenek. Mindig más és újabb csörgő-sípkára vágyanak. A doktor professzori kalapra vágyik, az ezredes a zöldtollas tábornoki csákó után; a pap piros biréttum után törekszik. Es a nők? ... azokról hallgassunk. Nem bölcsőbb-e tehát megelégedett bolondnak lenni, mint elégedetlen, sokszor boldogtalan — okosnak?

„Egy bolond százat csinál” anélkül, hogy katedrán ülne, vagy előkelő állást töltene be. Ezt a szép eredményt eléri csupán, bolondságával. Ellenben hány okos ember beszél a katedráról, hány okos ember tölt be magas állást anélkül, hogy csak egyetlen hozzája hasonló okosat tudott volna képezni?

Ki a bölcsőbb és tisztelretreméltóbb, a bolond vagy az okos?

A bolondok megmondják az igazat, az igazság kimondója előtt pedig kalapot kell emelnünk. De meri az igazságot mondják meg, tehát bolondok. Hát az okos mit csinál? Bizonyára minden okos ember őrizkedni fog attól, hogy oly

bolond legyen, hogy megmondja az igazságot... Itt nem okvellen szükséges kalapot emelni.

Ha a föld hátán élő minden bolond fekete kényeret enne, még néhány ezer fekete pékre volna szükség. De mert a pékek így is sokan vannak, bizonyos, hogy a bolondok nem mind esznek fekete kényeret. De hát akkor mivel élnek a bolondok? Talán holdsugárból? Van eszükbe; ezt a hig eledelt a poetáknak hagyják, ők pedig kalácsot esznek. Melyik okos ember nem lenne tehát inkább bolond — csakhogy kalácsot ehessen — mint okosnak maradván, fekete kényeren rágódjék.

Az okos méltatlankodva mondja, hogy a „bolondnak több a szerencséje, mint az esze.” Pedig épen ebben a bolondoknak van igazuk. Ők ugyanis nem oly bolondok, hogy mindig a maguk részére foglalják le az igazságot és méltányosságot, ezt a jogtalanságot az okosakra hagyják. Rájuk nézve az a szerencse, hogy mindenben kedvez nekik a szerencse.

Mindenesetre, feltűnő, hogy egy bolond annyit tud kérdezni, hogy a hét görög bölcs sem tud reá feleletet adni. De még meglepőbb az, hogy bár a kérdések nem mindig bölcsesek — de azért oly fogósak, hogy a hét görög bölcs min-

SÖVEGJÁRTÓ JÁNOSNÉ
VÁSZON, ASZTALNEMŰ ÉS ÁGYNEMŰEK ÁRUHÁZA SZÉKESFEHÉRVÁR,
— BARÁTOK ÉPÜLETE, AZÉLŐTT ÖZV. HANEL ANTALNÉ-FELE ÜZLETHELYISÉG. —

mélyítette tanítványai szívébe, akik azt hálás kebelbe fogadták mindenkor.

Valóban szép és megható látvány, amint e tanítványok élén feléje elsőnek közeledik az ország miniszterelnöke, *Wekerle Sándor* és létesíti az aranymisés főpap lábához a hála babérokoszorúját társai nevében. Főlelő látvány ezen nagy állásokra emelkedett férfiak díszes sorának látása.

Csak a nagyobb nevű tanítványok sorát iktattuk ide, de ezek is részben már elköltöztek közülünk. De mégis lássuk a díszes sorozatot:

Badics Ferenc, mintagimnáziumi igazg. és író,
Bombelles Alajos gróf,
Czobor (Czompert) Béla, volt egyetemi tanár, egyházi régész, apát,
Dunszt Ferenc, keszthelyi plébános,
Esterházy Andor gróf,
Goldzieher Ignác, egyetemi tanár,
Gulner Gyula, pestmegyei főispán,
Günter Antal igazságügyminiszter,
Havranek József, volt polgármester,
Hattuyffy Dező dr., árvaszéki elnök, író,
Hollán Sándor, miniszteri tanácsos,
Hortoványi József, ügyvéd, író,
Károlyi István gróf,
Keresztes Ignác, ny. tanácsos,
Krencz Ignác, apátkanonok,
Endródi (Kupritz) Sándor, költő, író,
Lakics Vendel, tanfelügyelő,
Laufenauer Károly, volt orvos-egyetemi tanár,
Litsek Ákos, alispán,
Meszlenyi Lajos, volt országgyűlési képviselő,
Molnár Béla, főreáliskolai tanár,
Platz Bonifác dr., ny. főigazgató,
Kuthy (Purger) József, ny. c. főigazgató,
Reé István, főkapitány,
Rozsos István, apát,
Salamon Vince, író,
Schmidt József, ny. államtitkár,
Szögyény M. Géza, volt országgyűlési képviselő,
Szaborics Jenő, apátkanonok,
Szűts Jenő, alispán,
Tamás Vilmos, esperes-plébános,
Tóth Artúr, író, újságíró,
Udvardy Jenő, író, ügyvéd,
Wekerle Sándor, miniszterelnök,
Visi Imre, a "Nemzet" szerkesztője,
Wetzsl Gyula, a szabadalmi bíróság elnöke,
Witzlinger Alajos, ny. őrnagy,
Zaka Gyula, főgimnáziumi tanár.

A székesfehérvári tanári széklet, melyen 12 évig fáradozott, az előszállási uralom kormány-

dén bölcsesség sem elég ahhoz, hogy okos feleletet adjon rájuk.

A bolondok nem csinálnak költeményt. Miért? Mert bölcsen úgy gondolkoznak, hogy azt a tyúk is megtudja csinálni; ezt a keserves tojásos való őlést tehát az okos poétáknak hagyják. És a költők gondolataik közben állandóan tojásos ulnek, miként a tyúk. Ha azután megszületik egy költemény, a poeta mindjárt okosabb akar lenni a tyúknál — pedig a tyúk mindennap tud produkálni egy költeményt. Ily dolog a bolonddal sohasem történik meg.

"A bolond gombamódra nő." Ellenben nézd az okosat, hogy dédelgetik, hogy ápolják, tanítják őket — még sem nőnek.

Tucat emberek, kik nem néznek az élet mélyére, de nagy okosságukban elbizakodva fen hordják orrukat, nem veszik észre és nem látják meg, hogy az élet is több előnyben részesíti a bolondot, mint az okosat. Nézd a bölcsét — és látni fogod, hogy mily ritkán talál magához hasonló bölcs feleséget; és nézd a bolondot — s látni fogod, hogy minden bolond mily könnyen találja meg párját. A divatbolond megtalálja divatbolond feleségét; a könyvmoly kap magához hasonló pápaszemes könyvmolyt; aki az asszonyok bolondja volt, rátalál feleségére, ki férfi-bolond volt; a jólolond kap feleséget, ki jólolond; a nagy örüllbolond mindig talál örült primadonnát; a kisbolond mindig megtalálja az ő kedves kis bolondját. Van bolondszereltem, de okos nincs. És így — ha már az egész világ csak bolondoknak áll — engedjék meg, hogy mi is bolondok lehessünk. *)

*) Kivéve a kivéendőket. (Szék.)

zásával cserélte fel. Vajda Ödön kitaró munkával, nemes fáradozással töltötte be itt is munkakörét. 25 évig volt a földterület kormányzója, a munkásnépek atyja, jótévője. Szerette a dolgos kezet, azt megbecsülte és há lehetett ki is tüntette.

Ismeri a magyar munkás, földmivelő népet, szereti is és keresi az alkalmat, hogy során javítsón. Az előszállási jószágkormányzót sokan áldják jótékonyágáért, talál módot a becsületes munka honorálására; de nem tűrhetta a hitványságot soha. Talán ez ajzéles látókor adta Vajda Ödönnek azt a gondolatot, hogy az elmúlt években gyönyörű körlevelet intézett a ciszterci földterületek kezelőjéhez, hogy a keresztény munkások kérdés megoldásán határozottan keresztény alapon szervezkedjenek s a keresztény szocializmust terjesszék.

A szegény munkásnép lakásairól, megélhetési viszonyairól nemcsak gondoskodott.

Ezen fontos és nagykhatású állásából jutott Vajda Ödön a zirci apáti székre.

17 éve kormányozza a magyar ciszterci Rendet, mikor most felszázados munkásságának és áldozópapságának évfordulóját üli. Nagy alkatasok, fényes intézkedések jellemzik Vajda Ödön apáti uralmát.

Templomok, elemi és középiskolák, munkáslakások épülnek, vagy a réginek restaurálásával megszépülnek a modern kívánságok szerint. Így készült különösen nagy pénzzsuzszen az egri rendház és főgimnázium; ez utóbbi alapjában újja alakítva; az olaszfalusi templom, előszállási iskola teljesen újjan. A kisebb arányú átalakításokra, javításokra évenként óriási összegeket áldoz.

A székesfehérvári rendháznak külön kápolnát, oratóriumot rendez be nagy költséggel, hogy a gyengélkedő rendtársáknak, valamint az ifjusági Mária-kongregációknak legyen hol ajtatósságukat végezniök. Ó alatta létesült az egri, a székesfehérvári, valamint a bajai Mária-kongregáció, amelyeket mindenkor örömmel támogat anyagilag is.

Irodalmilag is nagyban hozzájárult a nemzeti erények ápolásához. Így személyesen megírta 1885-ben az előszállási uradalom monográfiáját; továbbá a magyar nemzet millénaris nagy ünnepén díszes emlékkönyvet íratott, illetoleg írt ő maga is részben, melyben a magyar hazafias, vallásos és irodalmi munkásságról számolt be az ország színe előtt.

A ciszterci rend 800 éves jubileuma alkalmából pedig megíratta tudományos kutatás alapján Szent Bernát életét. E műkét vasok kötetben, történelmi és egyházbölcséleti alapon tárgyalja a XII. század e nagy fiának életét. Értékes mint vallásos, mint történelmi, mint szociális munka egyaránt.

III-ik Béla és hitvestársa budai temetése alkalmából is megjelent Vajda Ödön rendjével á temetésen. A Cipruságak címen külön irodalmi műben fejezte ki hódolatát a nagykirály szellemének, aki a cisztercieket Magyarországra be telepítette.

Es most készített magyar egyházi művesszel, Kiss György szobrasszal az ifjuság Védőszentjének, szent Imrénék művészai szobrát a székesfehérvári ciszt. r. főgimnázium részére.

Említsük-e a nagy intézet, évenként ismétlődő jótékonyágát a szegény, de jótanuló ifjuság iránt? Könyvtárak, szertárak, gyűjtemények évenként nagyobb összegeket kívánnak, de ő szívesen áldoz a magyar haza kulturájának emelésére.

Es most határhöz ér ezen nagyarányú, lelkes munkásság. Nemes a kötelesség teljesítés-öntudata, de meghajlja az elismerés zászlaját az

ilyen felszázados tevékenység előtt a nemzet, az ország. A szeretet munkáját szeretet viszonzozza mindenfelé.

A lelki, szellemi és testi erők ritka áldásával jutott el Vajda Ödön apát ezen határhöz életében.

Áldja meg a jó Isten azt a férfit, akinék ma aranymiséje mint az aranyáldozat száll az egek Urához az égbe. A mi imánk kísér, az ő nagy áldozatát: éljen soká, kiáltjuk nagy lélekkel!

A következő kronosztikon is az ő tünnepeére készült:

SaDerDotI
bIs qWinqVe LVstra iVbILanil
Congregatio iVa Marjana graVLatVr
oV atqVe
Ave!

A ciszterci rend tanári testületi és székházi feliratokkal üdvözlik aranymiséje alkalmából a rend érdemekben gazdag és tiszteltreméltó apátját. A székesfehérvári rendház főlliratának szövegét Zala Mihály igazgató fogalmazta, a technikai kiállítást Phillip István mester végezte. A főllirat a rajzoló művészetnek és izlésnek valóságos remeke, melyet a következőkben ismertünk. Az első címlapon Krisztusnak görög monogrammjá és az alfa s omega ékeskednek. A másik levélben a dedicatio olvasható ezen szöveggel: „A ciszterci rend székesfehérvári házának áldólló felirata Áldósságos és Főtisztelendő Apát Urhoz aranymiséje alkalmából 1908. április 19.”

E lapon legfőbb szelirajként Székesfehérvár városának pompásan és jellemzetesen megrajzolt képe és címere látható. Ez alatt balról két bájos és finom angyalféj imádjá az Oltári Szentséget, alattuk szent Bernát áll, könyvvel s az apáti pástorbottal kezében. Legalul a székesfehérvári rendház képe, az alsó jobb sarokban a rend címere s a történelem és a görög klasszikusok kódexei láthatók csorogak között. Ez gyengéd utalás Vajda Apát Urnak tanári működésére. Az egész lapot izléses, disztینگvált szelirajok veszik körül. E finom és remek keret közé írta bele ékesen Phillip mester a dedicatióknak főnebb idézett szövegét.

A harmadik levélben az aranymise szimboluma következik. Angyaloknak körben elhelyezett serege veszi körül az Oltári Szentséget; alatta égből ömjének füstje száll magasba. Balról a négy egyesített apátiság jelzésére négy apáti pástorbot, jobbról négy ifrula foglal helyet; közöttük vérszalagon az első s az aranymisének évszámai 1858—1908. A képet alul a rend patronájának, a Boldogságos Szűz nevének kezdő betűje M. zárja be. Ezt a lapot is izlésesen finom szeliraj köríti.

A negyedik levélben a főlliratnak szövege kezdődik. Fölötte az előszállási templom áll, melyben az Apát ur első szent, miséjét mondotta. A templom mögött a nap sugaras kékvi tündökölnek. A templom alatt egyszerű izléses virággirlandban „Előszállás”, „1858”, „április” olvasható. A főllirat megszólító sorának kezdő nagy M. betűjét térdelő angyal tartja.

Az egész főllirat felséges kéziraj, tündöklő iniciálékkal és szelirajokkal. Minden bekezdés, minden megszólítás nagy színes betű. Az iniciálék között az ötödik levél legelső T betűje tündöklők legjobban. Ebben Phillip mester az apát urnak kitűnően megrajzolt arcképet helyezte bele.

Kár, hogy városunk s megyénk fejei és közönsége ezt a remek alkotást nem láthatják. Talán nagyobb öntudatára ébredtek volna annak, hogy ezen tiszteltreméltó főpap iránt, ki városunk és megyénk szellemi és anyagi kulturájának harmincnyolc éven át volt lelkes és nagy eredményű munkása, a tiszteltadóját, talán még melegebben kellett volna kifejezniök.

A főllirat szövege Vajda Ödön apát urat mint tanárt s mint gazdát méltatja. Mindkét telen egész emberként működött s nagyokat művelt. Mint a munkásságnak megtestesülése: szerzetes fiának követendő példányképe lett.

Együtt örvendünk a ciszterci rend székesfehérvári házában tagjaival, kik tisztelőket, ragaszkodásukat, ily megfelelő alakban juttatták az aranymisés főpap tegyes atyái színe elé.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosítási Társulat (Assicurazione Generali) f. évi március hó 26-án tartott 76-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1907. évi mérlegek.

Az előtünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1907. december 31-én érvényben volt életbiztosítási kötelezettségek 917.014.396 korona és 99 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 41.095.969 korona és 58 fillérre rугtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 31.422.408 korona 19 fillérral 204.156.556 korona 24 fillérre emelkedett.

A tüzbiztosítási ágban, beleértve a betérési- és lítkörülveg biztosítást, a díjbevétel 16.585, 656 korona biztosítási összeg után 27.302,460 korona 49 fillér volt, miből 10.146,474 korona 45 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy hogy a tiszta díjbevétel 17.155,986 korona 04 fillérre ruggott, mely összegből 12.269,989 korona 32 fillér mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitétt át. A jövő években esedékessé váló díj-kötelezetvények összege 113.331,452 korona 27 fillér.

A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitett 3.921,627 korona 06 fillér, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.718,649 korona 06 fillérre ruggott.

Károkiért a társaság 1907-ben 37.472,589 korona 25 fillért és alapítása óta 899.042,935 korona és 20 fillért fizetett ki.

E kártérítési összegből hazánkra 173.248,760 korona 76 fillér esik.

A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 20.292,237 korona 37 fillérre ruggnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 6.300,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamirugadozására alakított tartalék, 12.565,698 korona 89 fillér összegben, továbbá felemlítendő a 160,000 koronára ruggó kétszázötven évi ártalékok és az ingatlan tartalék, mely az idei ártalékkal 1.266,538 korona 48 fillért tesz ki.

Az értékpapírok értéke 4.741,807 korona 69 fillérral ment vissza, de a vezetőség elővigyázata folytán ez a veszteség az intézetet nem érinthette, mert az a 17.013,704 korona 71 fillért kitevő árfolyamtartalékból nyerhetett leírását. Ez a tartalék ma még mindig 12.565,698 korona 89 fillért tesz ki.

Különös figyelmet érdemel még az 1000 új intézeti részvénynek kedvezően keresztülvitt kibocsátása melynek agió-nyereségéből 11.525,000 korona a matematikai életbiztosítási tartalékhoz csatoltatott.

Részvényenként 600 arany frank osztalék kerül kifizetésre.

A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangú értékekben vannak elhelyezve, az idei ártalékok folytán 292.979,592 korona 76 fillérről 327.629,347 korona 57 fillérre emelkedtek, melyek következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlanok és jelzálog követelések 60.625,871 korona 77 fillér. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 26.668,849 korona fillér. 3. Letéteményezett értékpapírokra adott kölcsönök 4.017,801 korona 02 fillér. 4. Értékpapírok 209.404,916 korona 74 fillér. 5. Tárcá váltók 842,350 korona 85 fillér. 6. A részvényesek biztosított adósságlevelei 8.820,000 korona. 7. Készpénz és az intézet követelése, a hitelezők követeléseinek levonásával 13.249,457 korona 21 fillér. összesen 323.629,347 korona 57 fillér. Ezen értékekből 65-5 millió korona magyar értékekre esik.

Anyakönyvi statisztika.

1908. április hó 11-15-18 április hó 18-ig.

Születés. Született: 10 törvényes fiú, 12 leány, 1 törvénytelen fiú, 0 leány; ezekből halvaszületett: törvényes fiú 0, leány 2, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 25.

Halálozás. Elhalt: 8 fiú, 0 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fiú 3, leány 4, törvénytelen fiú 0, leány 0, 7 éven feletti: fiú 5, nő 5. Összesen 17.

E szerint a születés a halálozást 8-al mulja fölül.

Elhaltak. Szabó Mária r. k. 15. hónap, Tobak-utca 6. — Kolonics István r. k. napszám, 40 éves, Szt. György kórház. — Mód Jolán ág. ev. 5 napos, Lövöldé-utca 6. —

Magyar Ferenc r. k. 10 napos, Seregélyesi-út 1. — Tabi János ref. 2 éves, Széchenyi-utca 62. — Schvanner János r. k. 95 éves, nyug. városi adóvégrehajtó, Óz-utca 1. — Laubner Julianna r. k. 18 hónap, Jókai-utca 10. — Özv. Maizer Pálné, Fister Magdolna, r. k. 91 éves, Janicsár-utca 21. — Stürmer Józsefné, Schöller Mária. r. k. 24 éves, Partenkirchén. — Meizer Józsefné, Römsei Anna, r. k. 57 éves, Selyem-utca 35. — Rabóczky Mária r. k. 20 éves, Szent István-utca 19. — Antal János r. k. 3 éves, Öreg-utca 13. — Sechofi Müller Miksa r. k. 50 éves, cs. és kir. őrnagy, Simor-utca 25. — Fodor Anna r. k. 9 hónap, Hác-utca 21. — Özv. Kovács Jánosné, Német Éva, ref. 85 éves, Szt. György kórház. — Takács György r. k. városi gondozott, 71 éves, Csorda-utca 7. — Gal József ret. kisbírókos, 67 éves, Temető-sor 14.

Nihirdetések.

Simon István kőfaragó és Niskei Anna Szekesfehérvár. — Mader Jenő takarékpénztári könyvelő és Miklovich Erzsébet Szekesfehérvár. — Petrik István dv. lakatos és Málts Mária Szekesfehérvár. — Magyar János dv. lakatos és Ács Katalin Szekesfehérvár. — Kéri János dv. asztalos és Khaut Anna Szekesfehérvár. — Iresik József mív. mozdonyvezető gyakornok Budapest és Antal Mária Szekesfehérvár. — Horváth Irsván boltiszolga és Vaskó Mária Szekesfehérvár. — Folkert Lajos öntöző és Laki Anna Szekesfehérvár. — Brust Sándor dv. lakatos és Stern Julianna Szekesfehérvár. — Pók Károly kőműves és Pap Erzsébet Szekesfehérvár. — Doktor József napszám és Kovács Katalin Szekesfehérvár.

Szekesfehérvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága.

6498|1908.

Pályázati hirdetés.

Szekesfehérvár sz. kir. város törvényhatósági bizottsága az 1908 április 16-án tartott közgyűlésében hozott 6190|1908. számú határozatából folyólag a polgármesteri állásra, amelylyel, ha a megválasztott polgármesternek az 1883. I. tc. 5. §. VIII. pontjában megszabott képesítése is van, egyúttal az árvászeki elnök tiszt is jár, pályázatot hirdet akként, hogy ezen állás az 1908. évi május hó 11-én délelőtt 10 órakor tartandó városi törvényhatósági bizottsági közgyűlésen az 1883. XXI. tc. 85. §-ának rendelkezéséhez képest általános szótöbbséggel választás útján fog betölteni.

Az 1896. évi január 26-án alkotott 27200|1896. III. sz. belügyminiszteri határozattal jóváhagyott s jelenleg érvényben levő szervezési szabályrendelet 165. §-a szerint a polgármester fizetése 4800 kor., lakbère 1800 kor. S ha az 1883. I. tc. 5. §. VIII. pontjában megszabott képesítése van, mint árvászeki elnök évi 800 korona, nyugdíjba számító fizetést húz.

Az 1908. évi február hó 20 és 21-iki közgyűlésen alkotott törvényhatósági szervezési szabályrendelet kormányhatósági jóváhagyás után pedig a polgármesternek az ott szabályozott illetményre lesz igénye; ezen illetményt a városi közgyűlés f. évi április hó 16-iki 6360|1908. sz. határozatával 1908. december hó 31-ig megsza-vafta s az 1908. évi költségvetésbe is felvétellett. Felhívja a törvényhatósági bizottság mind-

azokat, akik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. I. tc. 1 §-ában előirt általános kellekeket s 3. és 5. §. VI. pontjában előirt különös kellekeket igazolják, továbbá a más hatóságoktól pályázóknál az eddigi közszolgálatukról szóló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket 1908. évi május hó 5-én délután 5 óráig ezen város közigazgatási iktató hivatalánál annál is inkább adják be, mert a később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

Szekesfehérvár, 1908. április hó 16-án.

Dr. Kerekes Lajos s. k.
h. polgármester.

Eladó birtok.

Budapesttől egy órányira, Ócsa község közelében, a vasuti állomástól három kilométerre, az új vasuti megállóhelytől egy kilométerre, circa 500 magyar hold (1200 □-öles) parcellákban eladó, 5 holdtól feljebb, holdanként 150—160 forintig. Szőlőtelepítésre is rendkívül alkalmas. Bővebb felvilágosítást ad FARKAS LÁSZLO tulajdonos, lakik: Felsőbabad u. p. Ócsa, (Pestm.)

Előleges jelentés!

The Amerikan Schow

név alatt a világköröton levő látványosságok megérkeztek és 19-től kezdve naponta tartanak előadásokat a vásárterén.

Mérsékelt árú jegyek előre válthatók KRAUSZ VERONA dohánytözsdéjében.

Az összes szenzációs, nagy látványosságokat csekély I koronáért lehet megtekinteni.

MOTORVEVŐK FIGYELMÉBE!

HERKULES-MOTORVÁLLALAT, Budapest, V., Váci-ut 30.

Ajánlja úgy ceoplésal, mint malomüzemre különösen alkalmas, legegyszerűbb benzinkomobijait, melyek V. ker., Váci-ut 30. szám alatti gyárban bármikor üzemen megtekinthetők.

Teljes jótállás

kifogástalan üzemer!

Üzemzavarok kizárva! Bámulatosan egyszerű szerkezet!

Redkivül csekély benzinfogyasztás!!! — 13—14 éves fiú is kezelheti!!!

Arjegyzék ingyen! Olcsó árak részletfizetésére!

200 drb. elismerő levél a Magyarországon üzemen levő motorokról!

ELECTRO BIOSCOP (Mozgó fényképek)

az „OTTHON“ kávéházban Kossuth-utca 17. sz.

Naponta 2300. méter film bemutatás!

☛ Szabad bemenet! ☛ I. rendű cigány zenekar! ☛ Buffet. ☛

LEGJOBB CIPŐTISZTÍTÓSZER

NIGRIN

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi.
NIGRIN egészségi szempontból melegen ajánlható, mert NIGRIN folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

ST. FERNOLENDT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

☛ Mindenütt kapható! ☛

KOVÁTS PÁL

fűszer, csomago, ásványvíz, bel és külföldi borok és pezsgők,
gazdasági cikkek és veteménymagvak raktára.

Cégfennállás 1840. SZÉKESFEHÉRVÁR. Cégfennállás 1840

Van szerencsém a tavaszi idényre ajánlani arankamentes lucerna, vörös here, baltacim, oberdorfi, lekendorfi, mamuth és olajbogyó takarmányrépa, továbbá angol, francia, olasz perje, mezei komocsin, árva-rozsok, pázsitfű, mohar, bükköny stb. magvakat. Különféle friss konyhakerti magvak! Kék-galic, kénpör, raffia, permetező- és kénező-gépek!

Különféle száraz és olaj-festékek, kencék, (firniss) lakkok, ecsetek stb. — Főraktár pormentesítő padló olajból.

Bőjti idényre állandóan friss tengeri halak pácolva és füstölve! — Füstölt hal kitűnő ízű, 2 korona kilója.

Angolná, francia és belföldi szardínia olajban. Pisztráng.

Ó-bor literje 42 kr. üveg nélkül!

Szíves megrendeléseket kérve, kiváló tisztelettel

Kováts Pál.

Triesti Általános Biztosító Társaság

(ASSICURAZIONI GENERALI)

Budapest, Dorottya-utca 10. szám.

A „Közgazdaság“ rovatban közöljük a Triesti Általános Biztosító Társaság

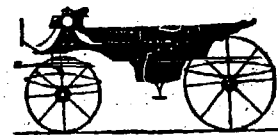
a legnagyobb, leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk

mérlegének főbb számadatait. Teljes mérleggel a társaság mindenkinek, a ki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál.

Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállítmány-, liveg-, betöréses-lopás- és hárangtörés és repedés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a „Magyar jég- és vízontbiztosító r.-t.“, valamint baleset elleni biztosításokat az „Első o. általános baleset elleni biztosító társaság“ számára.

A székesfehérvári főügynökség:

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság.

HIRTLING PÁL

KOCSIGYÁRTÓ,

Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár. Raktár: Símor-utca 35.

A nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlom dusan berendezett kész kocsik raktáromat. Továbbá ajánlom ugyan berendezett bogárné üzletemet, készletbe tartok mindennemű hintó és hajtó kocsik korbácat, kerekeket és hozzá tartozó összes fa részeket a leggyorsabban és jutányos árban szállítok.

Nyolc személyre való társaskocsi Echo tetővel eladó.

SCHMÖLTZ LÁSZLÓ

CIM-, CIMER-, SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
SZÉKESFEHÉRVÁR, VÁSÁRTÉRI 17. SZÁM.

== Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb igényeknek megfelelőleg, szelid árak mellett. ==

☛ Ugyanott egy jó házból való fia tanulónak felvétetik. ☛

Keil-lakk

legkitűnőbb mázó-ló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fill.
Keil-féle arany-fénymáz képereteknek 40 fill.
Keil-féle szalmatalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Székesfehérvárott:
Flits Pál és Langraf Gábor és Fiai
Jókai-utca.

Bicske: Keller Szilárd.
Sárbogárd: Braun Miksa.
Veszprém: Bakos Kálmán.

Valódi brünni szövelek

az 1908. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férdarab-	1 szelvény 12 korona
hoz (Kábat, nád-	1 szelvény 15 korona
rés és mellény)	1 szelvény 17 korona
elefánt, csak	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt feleke szalouruhához 20.- K.-től, szüntegy felállításáért (társaságot) helyes-
készen áll, sőt, gyári árkon küld a mint meg-
bízható és szolid cég mindenütt ismert pozí-
gyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvédő övez. ha
szövevényeket közvetlen Siegel-Imhof cég-
nél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékeny.
Szabott, legelősebb árak. Örökös választék.

Minták, figyelmes vizsgálata, még a legkiseb-
rendelésnél is, teljesen irás árban.

Hirdetések jutányos áron felvételnek a
kiadóhivatalban, Szt-István-tér l.

Közgazdasági Bank és Takarékpénztár

Részvénytársaság.

Géposztály:

Nádor-utca 21. sz.

Osztályvezető: Ferencz Gyula.

Allandóan raktáron tartunk mindennemű gazdasági gé-
peket, ipari gépeket, gépolajat, kocsikenőcsöt és egyéb kenő
anyagokat, valamint zsákokat, ponyvát, lópocrócot és általá-
ban minden mezőgazdasági, műszaki és kertészeti cikkeket.

Minthogy szükségleteinket csakis a legelső helyeken
szerezzük be, a hozzánkforduló t. gazdaközönséget minden-
kor a legjobb árakkal, jutányosan szolgálhatjuk ki.